

AKADEMIKAS

Kėdainių r. Akademijos gimnazijos leidinys

2024 m. GRUODIS

Nr. 44 (57)

AKADEMIJOS MOKYKLAI – 150

Akademijos gimnazijos direktorius Liudas Tauginas

Žvelgiant į ateitį visada pravartu nepamiršti praeities ir, žinoma, pradžios. Šiandien, susirinkę į gimnaziją švęsti gražią mokyklos Akademijoje 150 metų sukaktį, mename jos kūrimo ir gyvavimo istoriją. Per šį laikotarpį daug kartų keitėsi mokyklos lokacija, pavadinimai. Šiuo metu gyvename laikotarpiu, kai Lietuvoje mokyklos užsidaro. Ne viena mokykla Kėdainių rajone baigė savo veiklą ir gimtadienių nešvenčia. Ir užsidarė ne todėl, kad pastatai griuvo, bet todėl, kad sumažėjo ar visai nebeliko mokinių.

Mūsų gimnazija gyvuoja, kaip ir šalia esanti upelė Dotnuvėlė. Jos srovė kinta: tai pakyla, tai nusenka, bet

vis tiek teka. Turime puikų pastatą – rūmus. Jie didžiausi ir, manau, turtingiausi, moderniausi per visą mokyklos gyvavimo laiką. Negana to, gimnazijai priklauso trys skyriai: Miegėnų, „Kaštono“, Šlapaberžės. Taigi visų ugdymui skirtų patalpų plotas 10245 m², o žemės apie juos 7,6568 ha. Didesnė dalis mokinių į mokyklą pavežami 5 mokykliniais autobusais. Šiuo metu Akademijos gimnazijoje dirba 134 darbuotojai, iš jų 64 pedagogai. Ir svarbiausia, kad yra 452 ugdytiniai. Tačiau šiuo metu šiame gimnazijos pastate ugdomi 287 gimnazistai. Prieš 20 metų mokinių buvo beveik dvigubai daugiau.

Nors mokymo aplinka gerėja, informacinės technologijos tampa kasdienybe, bet ugdymo pasiekimai neauga. Čia kaip ir sporte – šių metų Paryžiaus olimpinėse žaidynėse vyrai peršokė 2,36 m tapo čempionai, kaip ir prieš 40 metų čempionas įveikė 2,35 m aukštį, o juk treniruočių sąlygos pagerėjo nepalyginamai. Džiaugiuosi savo mokiniais, džiaugiasi jais pedagogai ir visa bendruomenė. Visada turime prizininkų, laureatų rajoninių turų olimpiadose, varžybose. Kas metai turime baigusių gimnaziją mokinių, kurie tęsia mokslus universitetuose, kolegijose. Nemažai abiturientų mokosi profesinių mokymų centruose, vaikinai renkasi karinę tarnybą ar darbinę veiklą. Jaunimas sėkmingai įsilieja į suaugusiųjų gyvenimą.

Įdomu ir džiugu, kad didesnė dalis gimnazijoje dirbančio aptarnaujančio personalo yra baigę šią mokyklą. Smagu matyti dabartinius mokinius, kurių tėvai ar net seneliai yra baigę šią mokyklą. Taigi gimnazijos istorija gali būti perduodama gyvai iš kartos į kartą.

Įprasta, kad į gimtadienius susirenka tikri draugai. Esu tikras, kad dar daugiau buvo planavusių atvykti, bet kas nors gal sutrukdė. Dėkoju visiems, kas šiandien kartu čia. Ačiū, kad pasirinkote sugrįžti į savo buvusią mokyklą, vieni į buvusią darbovietę, kiti tiesiog pas kolegas.

Sveikinu šiuo metu besimokančius, dirbančius, anksčiau baigusius ir besimokiusius, visus dirbusius, visus svečius. Linkiu visiems geriausios kloties ir sulaukti dar didesnių sukakčių ir jubiliejų. Labai miela, kad koncertinėje programoje sutiko pasirodyti buvę mokiniai, ačiū jums.

Numeryje:

Mūsų mokyklos patirtys – 2-6 p.

Tiltas sujungęs praeitį, dabartį, ateitį – 6-7 p.

Gimnazijos mokinių nuotraukų koliažai – 5-6 p.

***Dėkojame tekstų autoriams
gimnazijos direktoriui Liudui Tauginui,
mokytojui Rytui Tamašauskui,
mokytojai Onai Šulinskienei už
bendradarbiavimą leidžiant AKADEMIKO
numerį.***

***Dėkojame bibliotekininkei Ramintai Titiškienei
už pastabas ir patarimus***

MŪSŲ MOKYKLOS PATIRTYS

Rytas Tamašauskas, lituanistas, pedagogas, mokytojas ekspertas (2004), kraštotyrininkas, Kėdainių krašto kultūros premijos laureatas, Akademijos gimnazijos mokytojas (1988–2007)

Nuotr. Mokyt. Rytas Tamašauskas skaito pranešimą

Gerbiami dotnuviai, auklėtiniai, mokytojai, kolegos, tėveliai, svečiai. Šnekinu auditoriją tuo pačiu kreipiniu, kaip ir prieš dvidešimtmetį, švenčiant mokyklos 130-ąjį jubiliejų, kaip ir prieš dešimtmetį, minint mokyklos 140-ąją sukaktį. Esu vos ne etatinis metinių susiejimų apšnekėtojas. Akademijoje mokytoju dirbau 19 metų, jau 17 metų esu tik sodybos gyventojas, todėl, prisipažinsiu, kraštotyrininko veiklos užribyje liko ir bandymai kurti Akademijos mokyklos istoriją. Dar nuotrupomis galiu apmąstyti ir į laiko tėkmę įrikiuoti savąją pedagogo (iš)gyvenimo Akademijoje patirtį. Ne vieną apylinkių ar sodybos švietimo mozaiką rasite mano tvarkomoje elektroninėje svetainėje *dotnuviai.lt*: kviečiu ir skaityti, ir talkinti raštais, nuotraukomis. Ir ne tik apie mokyklą.

Mokinės ir auklėtinės, gimnazijos mokytojos Indrės Židonytės-Masiliūnienės esu pakviestas į šventę, todėl kapstausi po atminties dirvą, bandydamas išskirti ir glaustai aptarti švietimo, mokyklos Akademijoje raidos etapus. Įkurdinu Akademijos švietimo atmintį, deja, ta tema nesti su kuo diskutuoti ar pasitikrinti išvalgas, nėra kitų minčių konspektų. Taigi kokios būdingos praeities švietimo ir kultūros linkmės Dotnuvos krašte? Kokie mokyklos istorijos aspektai – visuotinai svaresni, bet galbūt atskiroms kartoms išskirtinai jautresni, ieškant sąsajų su valstybės ir švietimo raida bei kaita?

Beje, atkreipiu dėmesį, kad mes esame 13 mokyklos pastate, kuriame mokykla veikia nuo 1976 m. vasario 6 d. (iš mums žinomų išlikę 12).

Dvaro iniciatyvos

Šiuoliuojant per krašto švietimo, mokyklos Akademijoje istoriją, nevalia aplenkti pirmųjų dokumentuotų datų, todėl susitelkime ties institucinio švietimo ištakomis buvusioje Dotnuvos dvarvietėje XIX a. antrojoje pusėje.

Tiesą sakant, plėtojant švietimo kontekstus, reikėtų aptarti parapinių ir valstybinių pradžios mokyklų tinklą, lietuviškosios spaudos lotyniškais rašmenimis draudimo laikotarpiu slaptąsias daraktorių mokyklas, lietuviškų nuostatų katalikų kunigų veiklą Dotnuvos apylinkėse.

Dotnuvos dvaro savininkės grafienės Liudmilos Kreicienės (senbuviai taria Kroicienė. Kroicas) lėšomis (grafai Kreicai palaidoti Akademijos parke, arčiau Zubriuko kalvelių) dvaro centre 1874 m. (beje, kitas šaltinis paliudija 1876 m.) buvo atidaryta privati mokykla, tikriausiai mokyta iki 1897 m. vasaros. Beje, yra žodinių paliudijimų, kad XX a. antrajame dešimtmetyje prie buvusios mokyklos pastato dar kabėjusi lentelė su įrašu apie liaudies mokyklą.

Pasitelkus XIX a. antrosios pusės kontekstą, galima nuspėti, kad Dotnuvos dvaro mokykla per du veiklos dešimtmečius buvo skirta dvaro tarnų, darbininkų vaikams. 1881 m. toje mokykloje mokėsi 14 berniukų ir 13 mergaičių (vaikų amžius, socialinė kilmė ir tikėjimas nenurodyta; tikėtina, daugiausia valstiečių kilmės katalikai). Atkreipčiau dėmesį į mergaites – Dotnuvos dvare neįtikėtina (procentai) mokėsi daug mergaičių. Švietimo istorikų pastebėjimu, paprastai švietimą lėmė nusistovėjęs požiūris, kad mokytis svarbu berniukams. Po 1863 m. įtakos turėjo Vilniaus švietimo apygardos globėjų nuostatos, kad lietuvių valstiečių šeimoje moterys, motinos išsaugo ir palaiko tautinius požymius, todėl itin svarbu rusifikuoti moteris. Svarstyta, kad asmeninės Dotnuvos dvaro šeimininkės nuostatos lėmusios išskirtinį dėmesį ir mergaitėms.

(Nukelta į 3 p.)

(Atkelta iš 2 p.)

Tiek žinybų ar draugijų, tiek ir asmenų finansuojamose mokyklose už mokslą dažniausiai mokėti nereikėjo, besimokantieji buvo išlaikomi institucijų ir privačių asmenų lėšomis. Taip elgtasi ir Dotnuvos dvare. Grafienė Liudmila Kreicienė prieš pat gyvenimo saulėlydį, 1894 ir 1895 m., testamentais vieną tūkstantį rublių paskyrė „liaudies mokyklos, jau veikiančios [dvaro] sodyboje, išlaikymui“. Matyt, išskirtinis dėmesys skirtas ir mokyklos patalpoms: 1896 m. po salos rūmų ir dvaro valdytojo namo trečias pagal įkainius buvo mokyklos pastatas (raudonų plytų penkių kambarių pastatas dabartinėje Žemaičių g. 6, prieš pieninę). 2024 m. lapkričio 27 d. (trečiadienį) būrelis gimnazistų aplankė tą pastatą, pagerbė grafų Kreicų atminimą parke ties kapaviete, kurioje ilsisi ir Liudmila Kreicienė.

Ugdymo turinys buvo derinamas su valstybės ir gubernijos švietimo orientyrais, nuo 1874 m. visos Kauno gubernijos pradžios mokyklos buvo pavaldžios Liaudies mokyklų direkcijai, todėl ir Dotnuvos dvaro mokykloje turėjo būti mokama tikybos, skaitymo, rašymo, aritmetikos, galbūt ir giedoti. Pagal to meto įprastas tendencijas, mergaitės mokyklose papildomai mokėsi rankų darbų. Ugdė tam pasirengę švietėjai, pvz., Nadiežda Popova, pedagoginį išsilavinimą įgijusi specialioje Vilniaus mokykloje, 1882–1887 mokslo metais dotnuvių vaikus mokė rusų kalbos, aritmetikos ir rankdarbių. Katalikų vaikus tikybos lietuviškai atskirai turėjęs mokyti Dotnuvos kunigas.

Spėliotina, kad privačioje mokykloje būta ir dvaro ambicijų užsiauginti mokslo ragavusių asmenų, kurie galėtų profesionaliau vadovauti dvaro personalui, gyvulių fermoms (auginti žirgai).

Grafai Kreicai nebuvo tarp tokios veiklos pirmtakų, juos veikė XIX a. antrosios pusės visuomenės socialinės, kultūrinės ir švietimo tendencijos (pvz., Kreicų lėšomis Bokštų kaime išlaikoma prieglauda, skirta buvusiems dvaro tarnams). Dotnuvos kilmingųjų šeiminių orientyrai turėję pozityvios įtakos kultūrinant apylinkes, formuojant kai kurias gyvenamos nuostatas.

Žemės ūkio mokyklų įtakos

Ryški institucinio švietimo riba yra 1919-ieji (mūsų mokyklos istorija ne vieną dešimtmetį buvo skaičiuojama ir retsykais minima orientuojantis į tuos metus – taigi būtų 105-eri metai). Dotnuvos valsčiaus savivaldybės ir pačių gyventojų rūpesčiu 1919 m. rudenį Dotnuvos dvaro pradžios mokykla pradėjo veikti buvusioje žemės ūkio mokyklos lignoninėje (dabar – J. Kriščiūno g. 1; vyresniesiems labiau žinomas kaip senasis vaikų darželis), į pirmąsias pamokas susirinko apie 15 vaikų, mokyta lenkų kalba, nuo 1923 m. rudens jau lietuvių.

Akademijos mokyklos pirmtakės buvo išskirtinės regione, nes veiklai įtakos turėjo buvusios žemės ūkio mokslo ir mokymo įstaigos, pirmiausia Žemės ūkio technikumai (1919–1927 m.) ir Žemės ūkio akademija (1924–1947 m.), kurios šimtmetį minime 2024-ųjų rudenį.

Šiek tiek paradoksaliai, bet 1925 m. buvo specialiai įkurtas antrasis vienos klasės komplektas išskirtinai aukštosios mokyklos darbuotojų vaikams, pirmuosius du mėnesius mokytojui algą iš savo kišenės mokėjo ŽŪA rektorius Povilas Matulionis. Nuo 1925 m. rudens pradinė mokykla palaiapsniui išaugo iki privalomos šešerių metų mokyklos (1938 m.). Vaikai mokėsi tikybos, lietuvių kalbos, skaičiavimo, gamtos ir tėvynės pažinimo, istorijos, geografijos, dailės, rankų darbų, kūno kultūros ir dainavimo.

Švietimo ministerijos, Žemės ūkio akademijos ir valstybinio Dotnuvos dvaro lėšomis per porą metų buvo pastatyta ir 1930 m. rudenį pašventinta moderni dviaukštė mūrinė mokykla (dabar – pastatas Parko ir Dvaro gatvių sankryžoje, prie autobusų stotelės). Čia buvo įrengtos kelios erdvios klasės, namų ruošos ir amatų kabinetai, du butai mokytojams. Iki 1934 m. pradžios mokyklą iš dalies išlaikė švietimo ministerija (mokėjo algas mokytojams), bet mokyklą materialiai rėmė aukštoji mokykla: pasirūpindavo nemokamu kuru ir elektra, apmokėdavo už sargo-valytojo darbą, paskyrė žemės kooperacijos daržui; mokytojai buvo įdarbinami tik ŽŪA rektoriui pritarus.

(Nukelta į 4 p.)

(Atkelta iš 3 p.)

Neretai apylinkėje ir pradžios mokykloje studentai organizuodavo švietimo kursus (tarp jų – ir lietuvių kalbos) suaugusiesiems, šeimininkų kursus moterims. Namų ūkio fakulteto studentės pedagoginę praktiką atlikdavo Dotnuvos dvaro pradžios mokykloje.

Kartais mokytojo darbas derintas su studijomis aukštojoje mokykloje. Pedagogė Leokadija Kadziauskienė-Šaulytė studijas ŽŪA 1936 m. apvainikavo diplominiu darbu „Namų ūkio dalykai pradžios mokykloje“. Dirbdamas mokykloje, kartu studijuodamas aukštojoje mokykloje, su dėstytoju Stasiu Nacevičiumi vadovaudamas Dotnuvos dvaro JŪR, Viktoras Dailydė tapo diplomuotu agronomu. Vienas iš aktyvesnių Dotnuvos dvaro JŪR rėmėjų studentų Vladas Tiškus, pirmuosius praktinio darbo su JŪR įgūdžius gavęs mūsų sodyboje, parašė ir 1937 m. apgynė diplominį darbą „Jaunųjų ūkininkų ratelių organizacija ir veikla (1930–1935 m.)“, vėliau buvo laikraščio „Jaunasis ūkininkas“ redaktorius, JŪR sąjungos globos tarybos pirmininkas.

Būta švietimo naujovių – pedagogai specializuodavosi mokyti atskirų dalykų, pvz.: XX a. ketvirtojo dešimtmečio antroje pusėje rankdarbių mokė L. Kadziauskienė, o su muzikos paslaptimis supažindindavo ŽŪA choro vadovas, kompozitorius Antanas Budriūnas.

Mokykloje telkėsi jaunieji ūkininkai, mokyta moderniai ūkininkauti, diegta kooperacijos idėja, vaikai mokėsi stebėti gamtos reiškinius, rengtos regiono jaunųjų ūkininkų šventės. Kelių kartų besimojantieji drauge tvarkė sodybą ir parką, kartu susirinkdavo į valstybės ir tautos šventes prie Vilniaus ažuolo, Klaipėdos paminklo ir Nežinomojo kareivio kapo, Akademijos bažnyčioje. Dažnai sodyboje apsilankantys valstybės ir visuomenės veikėjai, rašytojai, menininkai formavę ir augančiosios kartos orientyrus. Krikščioniškosios moralės ir tautinio auklėjimo principais buvo grindžiamas vaikų ugdymas.

Valstybės istorija – mūsų likimuose

Nuo 1940 m. Lietuvos valstybė kelis kartus patyrė istorijos permainas. Lemtingi pokyčiai grindžiami ideologijomis, tai turėjo įtakos tautos ir asmens mąstymui

bei gyvensenai, švietimo linkmėms ir ugdymo turiniui. Mokytojų, neretai ir mokinių moralinius apsisprendimus ir likimus nulėmė okupacijos ir reokupacijos, karas, tremtys, ginkluotas ir neginkluotas pasipriešinimas, fizinis ir dvasinis teroras.

1944 m. šalia pradinės mokyklos Akademijos sodyboje įkurta nauja institucija – keturmetė Dotnuvos progimnazija, kuri per kelerius metus išaugo iki 7 klasių. 1948 m. įkurta aštuonmetė Dotnuvos gimnazija (1948–1949 m. Jonas Kalinka gimnazijos direktorius ir pradinės mokyklos vedėjas; nuo 1949 m. pavasario skaičiuojamos abiturientų laidos; 2025-aisiais jau bus 77-oji laida). Gimnazija 1949 m. rudenį sujungta su pradine mokykla ir vadinta Dotnuvos vidurine mokykla (Dotnuvos miestelyje iki 1949–1950 m. tebuvo pradinė mokykla, iki 1956–1957 m. buvo septynmetė mokykla). Nuo 1955 m. rudens 33-ėjus metus buvo Dotnuvos Ivano Mičiurino vidurine mokykla. 1988 m. rugsėjo 14 d. tapo Akademijos vidurine mokykla. Akademijos gimnazija – nuo 2010 m. spalio mėn.

Šiuos pavardintus mokyklos struktūros, mokyklos tipų pokyčius, atsižvelgus į valstybės ir visuomenės kaitą, sąlyginai galima grupuoti į du laikotarpius – tarybinį (sovietinį) ir atgimusios Lietuvos valstybės. Bet noriu atkreipti dėmesį ne tiek į turinį, kiek į žmogaus situaciją.

Dotnuvos dvaro pradžios mokyklos vedėja Liuda Tomkytė (čia dirbo nuo 1937 m. pradžios), kaip tarybinės ideologijos šalininkė, 1940 m. vasarą paskirta Dotnuvos apylinkės liaudies švietimo skyriaus vedėja, 1941 m. sausio mėn. išrinkta TSRS Aukščiausiosios Tarybos deputate (vienintelis tokio valstybingumo lygmens asmuo mokyklos istorijoje). Bet moraliniai imperatyvai liko svarbesni: pasinaudodama TSRS Aukščiausiosios Tarybos deputatės pažymėjimu, 1941 m. birželio viduryje L. Tomkytė iš tremčiai skirtų vagonų Kėdainiuose išgelbėjo kūdikio besilaukiančią ŽŪA dėstytoją Mečislovą Žemaičio žmoną.

(Nukelta į 5 p.)

(Atkelta iš 4 p.)

Tarp pirmųjų Akademijos tremtinių 1941 metais buvo ir dvylikametis moksleivis Arvydas Vilkaitis su šeima. Kaip politiškai nepatikimas pats turėjo iš pareigų pasitraukti vidurinės mokyklos įkūrėjas direktorius Jonas Kalinka. Į Intos lagerius išgabentas direktorius Tomas Černeckis. Tarp pasitraukusiųjų į užsienius – mokytoja Faustina Manelienė-Vilytė. Šiandien jubiliejuje yra **Laimutė Mackutė**, Lietuvos laisvės kovų dalyvė, buvusi mūsų mokyklos auklėtinė, kuri su dar keturiais bendraminčiais 1956-ųjų pavasarį virš Akademijos vandentiekio bokšto iškėlė trispalvę tautinę vėliavą (trispalvė pasiūta mokyklos bibliotekoje, kurioje dirbo Laimutės mama), už tai buvo išmesti iš mokyklos, Jonas Burnys ištremtas. Laima Mackutė kartu su Ieva Navardauskaite, Stasiu Minkevičiumi ir Aleksu Laniausku pripažinti kaip rezistencinės kovos dalyviai, istorijoje traktuojami kaip Moksleivių organizacijos Lietuvai ginti nariai.

Pavardinau tik kelis su mokyklos istorija susijusius įvykius. Tai ir mūsų, ir mūsų valstybės istorija. O reikėtų priminti, kaip pokariu nyko tradicinės agrarinės kultūros pagrindai, krikščioniškosios vertybės, formavosi tautinio nepilnavertiškumo bruožai, kaip ne vieną dešimtmetį veikė savisaugos instinktas, kaip būta ir tylaus prisitaikymo, ir aktyvaus pasipriešinimo, ir rėksmingo bendradarbiavimo su ideologizuota sistema.

Ideologiniu auklėjimu grįstas mokymas

Pokaryje pastebima dažna vidurinės mokyklos direktorių kaita. Per 8-erius metus (1948–1956 m. m.) pasikeitė bene 9 vadovai. Nuo 1956 m. padėtis stabilizuojasi. Po to per beveik pusšimtį metų pasikeitė trys direktoriai, dar viena direktorė buvo vienus metus, nuo 2002 m. rudens vadovauja Liudas Tauginas.

Kai kalbame apie tarybinės mokyklos veiklą ir ugdymą, tai dažnai siejame su vadovais. Veronika Rimūnienė (mokykloje dirbo 1948–1991 m. m.), 24-erius metus (1956–1980 m. m.) buvusi mokyklos direktorė, prisimenama, kaip itin besirūpinusi mokyklos materija, mokytojų kvalifikacija ir jų buitimi. Tuomet susiklostė požiūris, kad geras mokymasis yra šeimos, sodybos, mokyklos prestižo žymė.

Mokyklos statusą kelis dešimtmečius (1980–2001 m. m.) formavo edukologijos teoretikas ir praktikas direktorius, pedagogikos mokslų daktaras Romualdas Vytautas Lengvinas. Švietimo ir kultūros problemas išmanantis asmuo dažnai reprezentuodavo ir rajoną Respublikoje, nes buvo pripažįstamas direktoriaus autoritetas, protas, patirtis, intuícija. Ypatingas dėmesys mokykloje buvo skiriamas asmens akiračio, mokyklos kultūros plėtrai, ugdymo turiniui ir formoms, rūpintasi įstaigos įvaizdžiu. Disertacijos įžvalgomis (1982 m.; profiline mokymo sistema; diferencijuotas mokymas; dalykų, fakultatyvinio mokymo ir užklasinio darbo sistema kaip efektyvios kryptingo ugdymo formos) buvo remiamasi ir Akademijos vidurinėje mokykloje.

Tarybinės liaudies gyvenimas buvo grindžiamas internacionalizmo, ateistinės propagandos ir kontrapropagandos vertybėmis, šias tris ideologinio auklėjimo kryptis regėjome ir oficialiame mokyklos gyvenime: organizacijų (spaliukų, pionierių, komjaunimo, komunistų) veikla, renginiai, vizualinė agitacija. Ugdymas dažnai buvo grindžiamas kolektyvizmo, unifikuotos visuomenės principais. Tai jau mano kartos istorija. Tačiau pripažinkime: direktorius R. V. Lengvinas bandęs sumažinti komunistinės ideologijos pompastikos dozę mokykloje, ypač užklasinės veiklos srityje (būrelių, organizacijų, klasės auklėtojų veikla). Tikėčiau, kad mūsų mokykloje žmogų stengtasi ugdyti ne muštru, retorika ar aklu paklusnumu, bet siūlytas žaismingesnis turinys ir formos organizacijų veiklai, kultūrinama vaiko ir mokytojo kasdienybė, tai siejama su krašto pažinimu, praktine menine veikla, sportu, turizmu. Tai buvo dalies mūsų pradžios ir būties istorija. Tai, kas dalį mūsų / jūsų irgi (su)kūrė, tą patirtį vienai ar kitaip dar išgyvename (idealizuojame ar bandome prislopinti), ta praeitis dar tvyro mumyse.

Akademijos sociokultūrinės tradicijos, šeimos nuostatos turi ir tebeturi įtakos vaikų mokymuisi. Mokyklos bendruomenės veikla buvo ir, tikėčiau, yra derinama su Akademijos sociumo specifika ir poreikiais. Akademijos socialinio, kultūrinio gyvenimo centras nuo seno yra Žemdirbystės institutas (nuo 1956 m.). Ne viena instituto ir eksperimentinio ūkio darbuotojų vaikų karta mokėsi mūsų mokykloje, savo darbais reprezentavo mokyklą. Instituto kaimynystė ilgą laiką sąlygojo ir mokyklos veiklos gamtamokslinę kryptį.

(Nukelta į 6 p.)

(Atkelta iš 5 p.)

Mikrorajono specifika turėjo įtakos veiklos tikslams, buvusiai diferencijuotai mokymo sistemai. Šalia gamtamokslinės darbo specifikos mokyklos ugdymo struktūroje buvo įsikomponavusi ir humanitarinio ugdymo sistema.

Lietuvos mokyklos link

Dalis čia susirinkusiųjų (sakyčiau, bent dvi kartos) yra kitos epochos ugdytiniai. 1988–1991 mokslo metais, kaip ir visoje atgimstančioje valstybėje, kartu su pertvarkos idėjomis mokykloje nepastebimai nunyko ideologizuotos organizacijos. Vyko vertybių lūžis, griauti inercinio mąstymo šablonai. Esu to laiko liudininkas ir dalyvis, todėl pripažįstu, kad mokykloje būta natūralios pedagogų savisaugos, laukimo atmosferos.

Direktorius R. V. Lengvinas sukosi Lietuvos mokyklos pertvarkos verpete (1988 m. dalyvavo Sąjunginiame liaudies švietimo darbuotojų suvažiavime, nuo 1989-ųjų pabaigos kelerius metus buvo Respublikos švietimo sistemos pertvarkos tarybos narys, 1990 m. pradžioje buvo Švietimo įstatymo redakcinės komisijos narys). 1989–1992 m. m. mokykloje buvo atliekamas socialinis eksperimentas, veikė Akademijos pedagoginis-kultūrinis kompleksas, koreguojantis paauglių socialinio ugdymo mikrosociume sistemą, dirbo socialinis pedagogas. Tokios eksperimentinės mokyklos šalyje buvo dvi, šiandien socialinio pedagogo darbas Lietuvos mokyklose pripažįstamas kaip vienas vaiko gerovės ir saugumo garantų.

Atgimimo metais pradėjo veikti mokinių folkloro ansamblis „Raskilėlė“, Žaliųjų klubas „Papartis“, jaunųjų ūkininkų būrelis, rašytas mokyklos metraštis, parengtos mokomojo ekologinio tako „Kūlgrinda“, lietuvių etninės kultūros, „Gimtojo krašto pažinimo“ programos. Susiformavo tradiciniai renginiai: kai kurios kalendorinės šventės (Užgavėnės, Kaziuko mugės), kalėdiniai karnavalai, literatūrinis pavasarėlis, gimtosios kalbos savaitė, turizmo dienos ir pan. Surengtos kelios vakaronės ir konferencijos istorijos temomis. Įvairiomis formomis mokiniai demonstravo išmonę, kultūrą, erudiciją, darbštumą.

Mokykloje nuolat buvo ir yra ryškių mokinių individualybių, su kuriais dirbdamas ir pedagogas privalo nuolat eiti brandos keliu. Kryptingas ugdymo procesas lėmė ir rezultatus. Respublikos jaunųjų biologų, fizikų, filologų, kraštotyrininkų, sportininkų, turistų olimpiadose, konkursuose ar varžybose dalyvavo ir prizininkais tapo ne vienas mūsų

moksleivis ar komanda. Ne vienas ugdytinis pasirinko žemės ūkio, biologo, mediko, filologo, kūno kultūros specialisto kelią.

Nenorėčiau kurti didingų mitų, bet neapsimetinėdami pripažinkime: mokyklos atminties metai išties pirmiausia grįsti ne pasiekimais, žiniomis ar pažymiais, bet labiau asmeninėmis emocijomis, išgyvenimais ir ūgties, su(si)vokimo patirtimi.

Respublikos visuomeniniai ir socialiniai pokyčiai turi įtakos mokyklos kaitai. Mokyklos darbo gaires kryptingai brėžia globalizacijos procesai, Lietuvos valstybės ir tautos orientyrai, Lietuvos mokyklos dokumentai. Bendražmogiškosios moralės normomis ir jų vertybėmis grindžiamas universalus žmogaus ugdymas. Doros ir pilietiškumo ugdymo bendrystė tampa kelrode ne tik teoriniu lygmeniu, bet ir praktinėje triados – mokytojų, tėvų bei ugdytinių – veikloje. Grėžiojuosi į tai, apie ką mažiau prie 20 ar 10 metų, bet, prisipažinsiu, šiandien nesu tikras, ar tai ir dabarties esybė.

Gražios gimnazijos šventės, nostalgios istorijos atminties ir dabarties vilties.

TILTAS SUJUNGĖS PRAEITĮ, DABARTĮ, ATEITĮ...

Ona Šulinskienė, neformaliojo ugdymo organizatorė

Kėdainių r. Akademijos gimnazija 2024 m. lapkričio 28, 29 dienomis šventė 150-ies metų jubiliejų. Šia proga mokykla pasipuošė. Visų klasių mokiniai sukūrė nuotraukų koliažus, kurie atspindėjo dabarties gražiausias akimirkas gimnazijoje, ateities svajones. Mokytojos Vitalijos Strautnikienės iniciatyva atnaujinta buvusių abiturientų vinječių ekspozicija. Lietuvių kalbos ir literatūros mokytoja Stefanija Čeidienė su mokiniais išleido jubiliejinį laikraštį „Akademikas“. Gimnazijos bibliotekos vedėja Raminta Titiškienė pasirūpino laikraščio „Akademikas“ paroda. Gimnazijos koridoriuose eksponuojamos nuotraukos, primenančios praeities akimirkas.

Lapkričio 28 dieną gimnazijos administracija pakvietė visus mokinius į aktų salę paminėti šios gražios sukakties. Istorijos mokytojas Povilas Jurevičius atvertė gimnazijos praeities puslapius ir vedė mokinius per visą mokyklos raidą nuo 1874 metų privačios Dotnuvos dvaro mokyklos iki dabartinės gimnazijos, pasakojimą pagyvino nuotraukos, menančios turtingą gimnazijos praeitį. Po istorinio priminimo vyko koncertas. Mokiniais koncertą padovanojo Kėdainių kultūros centro vaikų popchoras *SKAMBANTIS PERLIUKAS* (vadovė Daiva Makutienė).

(Nukelta į 7 p.)

(Atkelta iš 6 p.)

Visi gėrėjosi nuotaikingomis popchoro dainomis ir Kipro Makučio soliniu dainų atlikimu. Po koncerto, skambant V. Šiškausko dainai „Dovanoju“, buvo įnešti šventiniai tortai ir padovanoti mokiniams.

Išaušus lapkričio 29 diena į gimnazijos jubiliejų rinkosi buvę mokytojai, mokiniai, darbuotojai, atvyko gausus būrys svečių. Mokinių tarybos nariai įsegė atminimo ženkliukus buvusiems mokytojams, darbuotojams. Susirinkusius pasveikino gimnazijos direktorius Liudas Tauginas. Jis dėkojo mokytojams ir gimnazijos darbuotojams, kurie ne tik suteikia žinių, įgūdžių, gebėjimų, bet ir yra moksleivių bendrakeiviai ugdymo(si), mokymo(si) kelionėje. Ilgamečiams gimnazijos darbuotojams, dirbantiems ir buvusiems mokytojams, mokiniams direktorius įteikė Padėkos raštus ir atminimo dovanėles.

Šventės metu istorinę gimnazijos praeitį priminė Lietuvos kraštotyrininkas, lituanistas Rytas Tamašauskas, buvęs Kėdainių r. Akademijos vidurinės mokyklos lietuvių kalbos mokytojas (dirbęs mokykloje 1988–2007 m. m). Mokytojas visada rūpinosi šio krašto istoriniu palikimu. Mokytojas apžvelgė praeities švietimo ir kultūros sąsajas Dotnavos krašte, reikšmingus mokyklos istorijos aspektus, mokytojų ir mokinių likimus istorijos vingiuose. Taip pat buvo pagerbti direktoriai: Veronika Rimūnienė, vadovavusi mokyklai 24-erius metus (1956–1980 m. m) ir mokyklos statusą kelis dešimtmečius (1980–2001 m. m.) formavęs edukologijos teoretikas ir praktikas, pedagogikos mokslų daktaras Romualdas Vytautas Lengvinas.

Gimnazijos bendruomenę pasveikino gausus būrys svečių. Kėdainių rajono meras Valentinas Tamulis sveikindamas gimnazijos bendruomenę padovanojo Kėdainių rajono herbą, pažymėjo, kad tai pirmą mokymo įstaigą, kuriai įteikta tokia reikšminga dovana, o gimnazijos bendruomenei palinkėjo išlikti istorijos verpetuose. Taip pat daug gražių linkėjimų išsakė Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus vedėja Vilma Dobrovolskienė, Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro direktorius Gintaras Brazauskas, Kėdainių rajono švietimo įstaigų direktoriai: Atžalyno gimnazijos direktorius Gintaras Petrusis, Šviesiosios gimnazijos direktorė Violeta Liutkienė,

Krakių gimnazijos direktorius Alanas Magyla, Josvainių gimnazijos direktorius Ovidijus Kačiulis, Dotnavos pagrindinės mokyklos direktorius Rimantas Urbonavičius, Labūnavos pagrindinės mokyklos direktorė Rita Karnilavičienė, „Aušros“ progimnazijos direktorė Lina Adomaitienė, „Ryto“ progimnazijos direktorė Svetlana Denisova. Žemės ūkio konsultavimo tarnybos atstovės, buvusios Akademijos vidurinės mokyklos mokinės, po to mokytojos Jolanta Abarienė ir Ramunė Sutkevičienė ne tik sveikino gimnazijos bendruomenę, bet ir padovanojo paveikslą. Sveikinimus ir linkėjimus skyrė Vainotiškių kaimo bendruomenės pirmininkė, buvusi Akademijos vidurinės mokyklos mokinė Vaida Čepienė, Miegėnų, Šlapaberžės ir „Kaštono“ skyrių vedėjos Dalia Cechanavičienė, Giedrė Amalienė, Lina Činikienė. Akademijos gimnazijos tarybos nariai Dainius Drumžlys ir Aldona Povilavičiūtė Akademijos gimnazijai linkėjo gyvuoti ilgus metus.

Susirinkusiuosius dainomis ir šokiais linksmino „Kaštono“ skyriaus auklėtiniai, 2a ir 2b klasių mokiniai, kuriuos paruošė mokytojos Rasa Aksinavičienė ir Sigita Poškevičienė, jaunučių choras, abiturientė Emilija Petrokaitytė. Mokinius ruošė muzikos mokytoja Violeta Jankauskienė.

Antroje šventės dalyje savo gimnazijai dainas skyrė buvę Akademijos mokyklos mokiniai: Morta Čepaitė, Violeta Jankauskienė, Vidas Kučiauskas su vadovaujamu ansambliu „Klevas“, abiturientė Emilija Petrokaitytė, gimnazijos direktorius Liudas Tauginas.

Po šventės visi buvo pakviesti prie bendro stalo paskanauti šventinio torto ir pabendrauti. Šventei scenarijus kūrė neformaliojo ugdymo organizatorė Ona Šulinskienė. Vesti renginius padėjo IG klasės mokinė Goda Tilvikaitė, IIG klasės moksleivis Kipras Klimovas, IVG klasės mokinė Emilija Petrokaitytė.

Nuotr. Renginio vedėjos – mokyt. O. Šulinskienė ir IG kl. mokinė G. Tilvikaitė

DOVANA GIMNAZIJAI – MOKINIŲ NUOTRAUKŲ KOLIAŽAI

Tiražas 50 egz. Spausdinta Kėdainių r. Akademijos gimnazijos bibliotekoje
Jaunimo g. 2, Akademijos mstl., Kėdainių r.

✉ gimnazija@akademijos.kedainiai.lm.lt ☎ 8-347-37265
Redagavo lietuvių kalbos mokytoja Stefanija Čeidienė